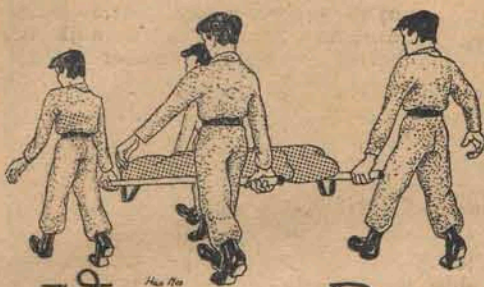

WI ZIJN ER NOG NIET, MAAR WE KOMEN ER WEL

MET HET
GEDENKBOEK

VERSLAG van de BEGRAFENIS

UITGEVOERD DOOR DE KP LINIE OOST, IN
MAART 1945 OP HET MARINIERSPLEIN
TE AMSTERDAM

Er heerst een meer dan gewone bedrijvigheid op de Staf van de K.P. Linie Oost. Naast al het gewone werk wordt er de laatste weken onafgebroken gemeten en getekend, daar de gehele Linie opnieuw in kaart wordt gebracht, in verband met de nieuwe verdedigingsplannen en methoden, die na weken verkenning en overleggen, zorgzaam zijn opgebouwd. Er zijn kaarten van de gasfabriek bij de Omval, tekeningen van de Berlagebrug, van de villa „Johannawijk“, van de brug bij de Willebrorduskerk, van de Hoge Sluizen, van de Magere Brug, van de Blauwbrug, van de hele Nieuwe Heerengracht, van de eilanden en van het Marine-etablisement. Mevrouw Spanjaard heeft ons het aanvals- en verdedigingsplan van de moffen, die in het Koloniaal Instituut legeren, in handen gespeeld. Dat zal de heren niet meevallen op het uur U. Wij moeten van Martin de laatste week ook 's nachts onze post bezetten. We rekenen nog altijd op verrassingen. Maar als je 's morgens opstaat, na een rustige nacht tussen de spookgranaatjes, zijn je dekens klam en druipen de muren van het vocht. Ons sousterrain is maar een ongezonde geschiedenis, vooral omdat er geen stookgelegenheid is. Je zit de hele dag te vernikkelen. Enfin, we zullen vandaag of morgen toch wel weer eens moeten verkassen, want we zitten hier nu al bijne zes weken zo half en half onder de grond. Veel te lang, bovendien een gevaarlijke hoek. Aan de overkant zit de Groot met een groep, daarnaast huist Dumy met een bureau van „Ons Volk“. Tegenover Dumy ligt het correspondentie-adres van de „Giro 2“, om de hoek zitten Theo, Charles, Joop, Piet en Willem. Daar tegenover woont Liesbeth. Boven ons komt een koerierster van Frits. En gisteren is Butterfly nog stuk gelopen, praktisch vlak naast onze deur. Ha, daar is de baas, Mijnheer Nauta. Hoe ook, je kunt vanuit onze kelder iedereen zien aankomen.

— Morgen commandant.

— Morgen Michel, is er nog nieuws?

— Jetty is juist hier geweest om verslag uit te brengen van de papierkraak bij de drukkerij Westland, ten behoeve van de Christoffor. Een beetje strubbeling, maar drie karrevrachten papier. Die krant kan voorlopig weer draaien. Dan is hier de post van de „Stellingbouw“, de „Bunkerbouw“ en de „Granietmaatschappij“. Ze geven antwoord op de instructies over de aanstaande wapentransporten. Verder niets bijzonders. Kijk daar is Lucas ook.

— Morgen Lucas.

— Morgen Mijnheer Nauta.

— Morgen Michel.

— Mijnheer Nauta, als het goed is, wilden we voor morgen een begrafenis organiseren. Op het mariniersplein heeft zich zo ongeveer het volgende afgespeeld.

Vrouw, rond de zestig, verzorgde haar man, die met hongerodeem te bed lag. De vrouw, zelf ernstig ondervoed en volkomen uitgeput, kan op een gegeven ogenblik de trap niet meer af om de bekende drie kilo suikerbieten en de vierhonderd gram brood te halen. Zij is in de meest letterlijke zin van het woord

gecrepeerd van de honger. De man heeft nog ruim veertien dagen tegen zijn vrouw, die dood aan het voeteneind van het bed in een stoel zat, liggen opkijken. Tenslotte heeft hij getracht het bed te verlaten en is bij die poging waarschijnlijk aan hartverlamming overleden. De lijken staan nu reeds een viertal weken boven aarde, met alle gevolgen van dien. De verschillende bureaus zijn reeds verhuisd. Millioenen luizen krioelen over de lichamen, er zijn wandluizen in overvloed en er hangt een ondragelijke lucht van bederf. Er dreigt in de buurt een epidemie uit te breken. De G.G.D. doet er niets aan. De reinigingsdienst wil er zich niet mee bemoeien en de „Ortskommandantur“ constateert: „Die Schweinhunde sind ja doch tot“. Nu is er een beroep gedaan op ons. Wat is het antwoord van de K.P.?

— Stunten.

Een half uur later zijn de orders betreffende de begrafenis onderweg.

De volgende morgen, rond acht uur, verzamelen zich een dertiental K.P.'ers in blauwe en bruine overalls op het Mariniersplein, toegerust met brancard, zeildoeken, pikhouwelen en schoppen.

De aalmoezenier heeft zo juist de Heilige Mis opgedragen voor het overleden echtpaar. Hij betreedt nu met vier kameraden het dodenhuis om de overledenen een laatste zegen te geven. Het is een afschuwwekkend en toch een vredig schouwspel, dat we niet gemakkelijk zullen vergeten. De vrouw dood in de stoel, de voet en de hand aangevreten door een hond; de man, achterovergeslagen op de rand van het bed, gekleed in een dun hemdje, dat nog niet tot aan het middel reikt. De gebroken, sturende ogen, diep weggezonden in de kassen, de stoppelbaard evenals het lichaam, overdekt met ongedierte.

Op de wankelende houten tafel staan enkele lege schalen. Aan de wand hangt een foto van het echtpaar uit 1937 nette burgermensen. In het hele huis bevindt zich maar één deken.

De lijken worden ieder apart in een zeildoek gewikkeld, op de brancard gelegd en de smalle trap afgedragen, terwijl midden op het plein, onder de ogen van de Duitse commandopost, de straat wordt opengebrouwen om een graf te delven. Voor de ramen van de huizen verdringen zich ondertussen bonderden mannen, vrouwen en kinderen, terwijl talloze Kattenburgers het plein opstromen om vanaf een eerbiedige afstand de begrafenis van hun buurtgenoten bij te wonen. Het is een rustige Zondagmorgen. De moffen in de Marinekazernes houden zich kalm en de Duitse wachtpost, die er waarschijnlijk niets van begrijpt, slaat geen alarm.

Er wordt zwijgend gewerkt. Als de lijken in de kuil zijn neergelaten scharen wij ons in alle stilte rond het graf en wordt er een gebed gezegd. De aalmoezenier werpt de eerste schep aarde in de kuil. De kuil wordt dichtgeworpen, opgehoogd en afgedekt met tegels. De aalmoezenier plant het kruis, dat door Sip, de fotograaf van de Linie Oost, die zijn foto's al genomen heeft, nauwkeurig is voorzien van namen, leeftijden en overlijdensdata. Wij scharen ons nog eenmaal rond het graf, zeggen ons afscheidsgebed, verzoeken de omstanders te zorgen voor een bloemetje en delen mede, dat we de buurt zullen uitroeien als het graf geschonden wordt. Daarna verspreiden we ons om heel voorzichtig binnen te druppelen in werkspoor, waar we ons ontsmetten en waar nog een woordje gezegd wordt over leven, dood en „Kultuur“ in Maart van het jaar Onzes Heren 1945. PATER MICHEL.

INSTRUCTIE

Voor de verzamelactie van de door ons Gedenkboek benodigde gegevens, zijn uitvoerige richtlijnen samengesteld, die onder de naam „Instructie“ onder onze medewerkers zullen worden gedistribueerd. Behalve, dat uitvoerige lijsten van onderwerpen met betrekking tot onze L.O. en L.K.P.-acties in deze Instructie worden gegeven, wordt op vier belangrijke vragen een uitvoerig antwoord gegeven.

Deze vragen luiden achtereenvolgens: Wat moet worden verzameld?

Bij wie(n) moet worden verzameld?

Door wie(n) moet worden verzameld?

Hoe moet worden verzameld?

Behalve het uitvoerig antwoord op deze vragen — de kern van de „Instructie“ — is in deze richtlijnen een voorlopig schema van de samenstelling van ons Gedenkboek gegeven, terwijl een overzicht over de samenstelling van het Secretariaat een duidelijk beeld geeft van de uitvoerige werkzaamheden, die aan deze verzamelactie zijn verbonden.

Deze „Instructie“ wordt — zoals reeds opgemerkt — verspreid onder onze medewerkers, d.w.z. medewerkers bij de verzamelactie.

Steeds weer blijkt, dat verschillende L.O.-ers en/of K.P.-ers op eigen initiatief ook reeds geruime tijd bezig zijn de gegevens over hun ploegen en medewerkers bijeen te brengen. Wij verheugen ons hierover en doen langs deze weg tot hen het verzoek uitgaan om hun naam en adres aan ons te willen opgeven, zodat wij ook hen een exemplaar van de „Instructie“ kunnen toezenden.

En ook overigens voor allen, die maar enigermate in de gelegenheid zijn om een steentje bij te dragen bij het verzamelen van gegevens, is deze „Instructie“ beschikbaar, nadat zij bij ons een aanvraag hebben ingediend. De ons bekende, vaste medewerkers ontvangen uiteraard zonder bericht dezer dagen de „Instructie“ toegezonden.

GEDENKBOEKCOMMISSIE.

Voor verschillende provincies zoekt de Gedenkboek Commissie enige personen, die bereid zijn tegen een billijke vergoeding, hetzij tijdelijk in vaste dienst, hetzij alleen in vrije avonduren, mede te werken aan de verzamelactie van de Geschiedenis voor het Gedenkboek.

Sollicitanten met enige journalistische aanleg genieten de voorkeur.

Sollicitaties met uitvoerige gegevens, speciaal wat betreft illegale werkzaamheden, richten tot L.O.-L.K.P.-Stichting, afd. Gedenkboek.

Wist U dat ...?

het Uw plicht is jegens de organisatie,
Uw gevallen vrienden,
hun nabestaanden,
Uw mede-Nederlanders,

het Uw nationale plicht is, om aan de verzamelactie van ons Gedenkboek mede te werken.

Als er maar één zijn geschiedenis achterwege laat,
dan kunnen wij niet volledig zijn !!!